

De Rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement I E P E R,
provincie West-Vlaanderen, er zitting houdende, wijzende in correctionele
zaken, zevende kamer met drie rechters, heeft het volgende vonnis uitgesproken

I. IN DE ZAAK met notitienummer 66.97.706-95,
ambtshalve vervolgd door het Openbaar Ministerie,

- TEGEN -

geboren _____, handelaar,
wonende te _____,

Verdacht van : te _____

Met overtreding van de artikelen 1, 2, 44§1.1, 64, 65 en 66 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, gewijzigd door de wet van 22 december 1970, door het uitvoeren van werken, het instandhouden ervan, door het verkavelen van grondeigendommen of hoe dan ook, inbreuk gemaakt te hebben op de voorschriften van de bijzondere plannen van aanleg, op de bepalingen van de titels II en III of op die van de verordeningen vastgesteld ter uitvoering van titel III en van het eerste hoofdstuk van titel IV van deze wet, om zonder voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het College van burgemeester en schepenen, gebouwd te hebben, een grond gebruikt te hebben voor het plaatsen van een of meer vaste inrichtingen afgebroken te hebben, herbouwd te hebben, een bestaande woning verbouwd te hebben, instandhoudings- of onderhoudswerke uitgezonderd, thans gekwalificeerd en strafbaar gesteld door de artikelen 42§1.1°, 66, 68 en 72 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996 terzake op het perceel kadastraal bekend

_____ met een oppervlakte van
respectievelijk 42a 78ca, 40a 83ca, 15a 03ca en 1ha 19a 85ca
gelegen te _____, eigendom van _____

_____ krachtens een akte van 6 september
1994 door notaris _____ te _____

1. In de periode van 1 april 1995 tot 1 augustus 1995 : door het slopen van een hoeve en het oprichten van een nieuwbouw.
2. vanaf 1 augustus 1995 tot heden, 30 april 1997: door het instandhouden van de sub 1 vermelde toestand

MEE INZAKE:

DE GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR, bevoegd voor het grondgebied van de provincie , optredend namens het Vlaamse gewest en met kantoor te

eiser tot herstel

- vertegenwoordigd door Mr. , loco Mr. , advocaat te ;

EN

II. IN DE ZAAK met notitienummer 66.12.2102-96,
ambtshalve vervolgd door het Openbaar Ministerie,

- TEGEN -

1. , handelaar,
geboren ,
wonende te
2. , met maatschappelijke zetel te ,

Verdacht van :**de eerste :****A. te :**

Met overtreding van de artikelen 1, 2, 44§1.2, 64, 65 en 69 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, gewijzigd door de wet van 22 december 1970, door het uitvoeren van werken, het instand houden ervan, door het verkavelen van grondeigendommen, of hoe dan ook, inbreuk te hebben gemaakt op de voorschriften van de bijzondere plannen van aanleg, op de bepalingen van de titels II en III of op die van de verordeningen vastgesteld ter uitvoering van titel III en van het eerste hoofdstuk van titel IV van deze wet, om zonder voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het College van Brugemeester en Schepenen, werken te hebben uitgevoerd die het reliëf van de bodem aanmerkelijk wijzigen,
gewijzigd ingevolge de inwerkingtreding van het Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996 als :
met overtreding van de artikelen 1, 2, 42§1.1, 66, 68 en 72 van het Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, door het uitvoeren van werken, het instandhouden ervan, door het verkavelen van grondeigendommen, of hoe dan ook, inbreuk te hebben gemaakt op de voorschriften van de bijzondere plannen van aanleg, op de bepalingen van de titels II en III of op die van de verordeningen vastgesteld ter uitvoering van titel III en van het eerste hoofdstuk van titel IV van dit decreet,

om zonder voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het College van Burgemeester en Schepenen, werken te hebben uitgevoerd die het reliëf van de bodem aanmerkelijk wijzigen,

thans gekwalificeerd en strafbaar gesteld door de artikelen 99§1-4°, 146-1° en 147 van het Decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening dd. 18 mei 1999,

namelijk op het onroerend goed gelegen te

kadastraal gekend onder

in eigendom toebehorend aan de

genaamd)

krachtens een akte van aankoop verleden op 6 september 1994 door meester

notaris te

met name :

A.1. op een niet gekend tijdstip in de periode van 1 januari 1995 tot en met 20 december 1996

- het aanvoeren van grote hoeveelheden aarde rond de gebouwen tot tegen de achterliggende beek en bosje, zonder geldige vergunning ;
- het aanbrengen van betonstenen constructie (afm. 12,8 m x 2,97 m x 0,6 m) in de binnenkoer, zonder geldige vergunning ;
- het wegnemen van aarde rond en in de schuur rechts van de nieuwbouw, zonder geldige vergunning ;

A.2. in de periode van 21 december 1996 tot 31 januari 2002 :

- het instand houden van een reliëfwijziging door het aanvoeren van grote hoeveelheden aarde rond de gebouwen tot tegen de achterliggende beek en bosje ;
- het instand houden van een reliëfwijziging door het aanbrengen van een betonstenen constructie (afm. 12,8 m x 2,97 m x 0,6 m) in de binnenkoer ;
- het instand houden van een reliëfwijziging door het wegnemen van aarde rond en in de schuur rechts van de nieuwbouw ;

B. te Ieper :

Met overtreding van de artikelen 1, 2, 44§1.1, 64, 65 en 69 van de Wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, gewijzigd door de Wet van 22 december 1970, door het uitvoeren van werken, het instand houden ervan, door het verkavelen van grondeigendommen, of hoe dan ook, inbreuk te hebben gemaakt op de voorschriften van de bijzondere plannen van aanleg, op de bepalingen van de titels II en III of op die van de verordeningen vastgesteld ter uitvoering van titel III en van het eerste hoofdstuk van titel IV van deze wet, om zonder voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het College van Burgemeester en Schepenen, gebouwd te hebben, een grond gebruikt te hebben voor het plaatsen van één of meer vaste inrichtingen, afgebroken te hebben, herbouwd te hebben, een bestaande woning verbouwd te hebben, instandhoudings- of onderhoudswerken uitgezonderd, gewijzigd ingevolge de inwerkingtreding van het Decreet betreffende de ruimtelijk ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996 als :

met overtreding van de artikelen 1, 2, 42§1.1, 66, 68 en 72 van het Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, door het uitvoeren van werken, het instand houden ervan, door het verkavelen van grondeigendommen, of hoe dan ook, inbreuk te hebben gemaakt op de voorschriften van de bijzondere plannen van aanleg, op de bepalingen van de titels II en III of op die van de verordeningen vastgesteld ter uitvoering van titel III en van het eerste hoofdstuk van titel IV van dit decreet, om zonder voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het College van Burgemeester en Schepenen, gebouwd te hebben, een grond gebruikt te hebben voor het plaatsen van één of meer vaste inrichtingen, afgebroken te hebben, herbouwd te hebben, een bestaande woning verbouwd te hebben, instandhoudings- of onderhoudswerken uitgezonderd,

thans gewijzigd ingevolge het Decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening dd. 18 mei 1999 als :

met overtreding van de artikelen 3, 4, 19, 99§1.1, 146, 149 en 160 van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening dd. 18 mei 1999 door het uitvoeren van werken, het instand houden ervan, door het verkavelen van grondeigendommen, of hoe dan ook, inbreuk te hebben gemaakt op de voorschriften van de bijzondere plannen van aanleg, op de bepalingen van de titels II en III of op die van de verordeningen vastgesteld ter uitvoering van titel III en van het eerste hoofdstuk van titel II van dit decreet, om zonder voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het College van Burgemeester en Schepenen, gebouwd te hebben, een grond gebruikt te hebben voor het plaatsen van een of meer vaste inrichtingen, afgebroken te hebben, herbouwd te hebben, een bestaande woning verbouwd te hebben, instandhoudings- of onderhoudswerken uitgezonderd,

namelijk op het onroerend goed, gelegen te

kadastraal gekend onder

in eigendom toebehorend aan

genaamd)

krachtens een akte van aankoop verleden op 6 september 1994 door meester

notaris te

met name :

B.1. : op een niet gekend tijdstip in de periode van 1 januari 1995 tot en met 28 augustus 1996 :

- het herbouwen van de linkervleugel en het optrekken van een afsluitingsmuur zonder geldige vergunning ;

B.2. : in de periode van 29 augustus 1996 tot 31 januari 2002 :

- het instand houden van de linkervleugel en van de afsluitingsmuur, die gebouwd werden zonder geldige vergunning ;

de tweede :

C. te : in de periode van 2 juli 1999 tot 31.01.2002 :

Als rechtspersoon strafrechtelijk verantwoordelijk voor misdrijven die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen, of die, naar blijkt uit de concrete omstandigheden, voor zijn rekening zijn gepleegd (artikel 5 SWB), namelijk voor de onder A.2 en B.2 omschreven misdrijven.

MEE INZAKE:

DE GEWESTELLIJKE STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR, bevoegd voor het
grondgebied van de provincie i. optredend namens het Vlaamse gewest en met
kantoor te

eiser tot herstel

- vertegenwoordigd door Mr. : loco Mr. : advokaat te

Gezien de dagvaarding(en) betekend aan de beklaagden.

Gehoord Mr. : loco Mr. : advokaat te in zijn middelen namens
de eiser tot herstel.

Gehoord de heer : substituuat-Prokureur des Konings, in zijn samenvatting en
conclusie in de nederlandse taal.

Gehoord de eerste beklaagde : in zijn verdediging, voorgedragen door Mr.
: advokaat te

Gehoord de tweede beklaagde in haar verdediging, voorgedragen door Mr. :
advokaat te : in zijn hoedanigheid van lasthebber ad hoc voor de
: hiertoe aangesteld bij tussenvonnissen dd. 20.3.2003.

Gelet op ons tussenvonnissen dd. 3.2.2005, waarbij beide zaken werden samengevoegd en de debatten
werden heropend, na beoordeling van de exceptie van beklaagden aangaande de vrijwillige
tussenkomst van de gewestelijke stedenbouwkundig inspecteur.

OP STRAFRECHTELIJK GEBIED:**Vooraf: met betrekking tot het verzoek tot opschorting van de zaak op strafgebied**

(i) De beklaagde werpt op dat de hij een procedure tot het verkrijgen van een regularisatievergunning heeft opgestart en dat deze hem geweigerd werd door de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van op 13 januari 2005. Ter zitting van 24 februari 2005 heeft hij het in die zin geformuleerde weigeringsbesluit voorgelegd. Hij kondigde tevens aan een annulatieberoep hiertegen te zullen richten tot de Raad van State (zie zittingsblad van 24 februari 2005).

(ii) Voor de beoordeling van het strafbaar feit dat bestaat uit het *in stand houden van zonder voorafgaande vergunning* opgerichte of uitgevoerde werken of handelingen, telt enkel de juridische toestand op het ogenblik van de uitspraak en deze is dat de bouwovertreder op dat ogenblik niet beschikt over een stedenbouwkundige vergunning.

Het geding dat voor de strafrechter wordt ingesteld of gevoerd, moet derhalve niet worden opgeschort – het betreft immers geen prejudiciële exceptie in de zin van artikel 24 VT.Sv. – totdat, na de vernietiging door de Raad van State (DEBERSAQUES, G. en LEFRANC, P., ‘Het na een vernietigingsarrest van de Raad van State zonder stedenbouwkundige vergunning instandhouden van een gebouw is een stedenbouwmisdrijf’, noot onder Cass., 28 september 1999, *R.W.*,

), definitief door middel van een nieuwe beslissing over de vergunningsaanvraag is geoordeeld. Net zomin als het indienen van een aanvraag tot regularisatie een wettig beletsel vormt voor de berechting van de strafvordering en een mogelijke latere regularisatie van het bouwmisdrijf het bewezen verklaren van dit misdrijf niet verhindert, belet de omstandigheid dat het bevoegde bestuur opnieuw moet beslissen over de bouwaanvraag, niet dat de strafrechter met een onaantastbare beoordeling van de hem regelmatig overgelegde en door hem vrij op hun bewijswaarde geapprecieerde feitelijke gegevens van de zaak waarover partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, kan vaststellen dat deze gegevens volstaan om zijn overtuiging te vormen en dat er geen redenen zijn om het resultaat van het nieuwe onderzoek van de stedenbouwkundige aanvraag af te wachten (Cass., 4 juni 1996, *T.R.O.S.*, (DEBERSAQUES, G., ‘Handhaving’, p.816-817, nr.41 in HUBEAU, B. en VANDEVYVERE, W. (eds.), *Handboek ruimtelijke ordening en stedenbouw*, die Keure, Brugge, 2004).

Zodoende vormt ook de omstandigheid dat bij de Raad van State een procedure tot nietigverklaring van de weigering tot het verlenen van een regularisatievergunning aanhangig is, evenmin een wettelijk beletsel voor het instellen of het uitoefenen van de strafvordering en schorst dit als dusdanig de verjaring van de strafvordering niet. Krachtens artikel 15 VT.Sv. behoort het derhalve aan de rechter om te beslissen over een administratief geschil dat als verweer incidenteel voor het hem wordt opgeworpen. In dit verband zal de relevantie van een, krachtens artikel 159

GW. voor de strafrechter opgeworpen wettigheidsexceptie van de weigering door de overheid tot regularisatie worden bepaald door de vraag of de tegen de beklaagde gerichte strafvordering op een administratieve beslissing berust waarvan de wettigheid moet worden nagegaan. Dit is niet het geval wanneer de strafvervolgning niet stoelt op de weigering van de overheid om een vergunning af te leveren maar op de overtreding van het wettelijk verbod zelf. Er kan in dat geval geen tegenstrijdigheid ontstaan tussen het arrest van de Raad van State dat de nietigheid van een weigeringsbeslissing uitspreekt, en de uitspraak van de strafrechter voor wie, in de context van de te beoordelen tenlastelegging, de opgeworpen onwettigheid van deze weigering voor de beslissing over de strafvordering en het hieraan gekoppelde herstel irrelevant is (DEBERSAQUES, G., 'Handhaving', p.874, nr.159 in HUBEAU, B. en VANDEVYVERE, W. (eds.), *Handboek ruimtelijke ordening en stedenbouw*, die Keure, Brugge, 2004).

I. De schuld

1. De tenlasteleggingen

1.1. De beide beklaagden _____ en _____ worden middels afzonderlijke dagvaarding vervolgd in de zaak met notitienummer **66.97.706-95**.

(i) De beklaagde _____ wordt vervolgd wegens een welomschreven tenlastelegging, met name een bouwovertreding gepleegd te _____, zonder voorafgaandelijke schriftelijke vergunning van het CBS, dewelke twee onderdelen omvat, namelijk:

- het slopen van een hoeve en het oprichten van een nieuwbouw in de periode van 1 april 1995 tot 1 augustus 1995 (hierna genoemd: het eerste onderdeel van de enige tenlastelegging van de zaak gekend onder notitienummer 66.97.706-95);
- het instandhouden van de voormelde toestand vanaf 1 augustus 1995 tot 30 april 1997 (hierna genoemd: het tweede onderdeel van de enige tenlastelegging van de zaak gekend onder notitienummer 66.97.706-95).

(ii) De beklaagde _____ wordt daarnaast in dezelfde zaak met notitienummer 66.97.706-95 bij latere afzonderlijke dagvaarding vervolgd voor het instandhouden van een identieke bouwovertreding, met name het instandhouden van een nieuwbouw na het slopen van een hoeve en dit zonder stedenbouwkundige vergunning in de periode van 2 juli 1999 tot 3 maart 2003.

1.2. Voorts worden de beide beklaagden _____ en _____ nogmaals afzonderlijk vervolgd in de zaak met notitienummer **66.12.2102-96**.

(i) Er wordt daarin tenlastegelegd dat hij zonder stedenbouwkundige vergunning:

- op een niet nader gekend tijdstip in de periode van 1 januari 1995 tot en met 20 december 1996: werken heeft uitgevoerd die het reliëf van de bodem aanmerkelijk wijzigden, vermits hij grote hoeveelheden aarde rond de gebouwen tot tegen de achterliggende beek en het bosje heeft aangevoerd, een betonnen constructie in de binnenkoer heeft aangebracht, rond en in de schuur rechts van de nieuwbouw aarde heeft weggenomen (tenlastelegging A.1.);
- in de periode van 21 december 1996 tot 31 januari 2002 een reliëfwijziging heeft instandgehouden door achtereenvolgens grote hoeveelheden aarde rond de gebouwen tot tegen de achterliggende beek en het bosje aan te voeren, een betonnen constructie in de binnenkoer aan te brengen, rond en in de schuur rechts van de nieuwbouw aarde weg te nemen (tenlastelegging A.2.);
- in de periode van 1 januari 1995 tot en met 28 augustus 1996: de linkervleugel te herbouwen en een afsluitingsmuur op te trekken (tenlastelegging B.1.);
- in de periode van 29 augustus 1996 tot 31 januari 2002: de linkervleugel en de afsluitingsmuur in stand te houden (tenlastelegging B.2.);

(ii) Tot slot vervolgt het openbaar ministerie wegens de instandhoudings-misdrijven die het voorwerp uitmaken van tenlastelegging A.2. en B.2. en dit voor wat betreft de periode van 2 juli 1999 tot 31 januari 2002 (tenlastelegging C.).

2. De feitelijke gegevens uit het strafdossier

2.1. Uit het strafdossier met notitienummer **66.97.706-95** kunnen de volgende feitelijke gegevens als vaststaand aangenomen worden:

Op 1 augustus 1995 werd met betrekking tot het hoevegebouw gelegen te , een proces-verbaal van vaststelling en van stillegging van werken opgemaakt, hetwelke 's anderendaags op 2 augustus 1995 door de gemachtigde ambtenaar werd bekrachtigd (stuk 3).

In zijn daaropvolgend verhoor (stuk 7) stelde dat hij de daar reeds sedert vroeger bestaande oude hoeve in september 1994 had aangekocht door toedoen van de toenmalige . Hij bekwam kort na elkaar drie bouwvergunningen van het CBS te , namelijk achtereenvolgens op 29 april 1994 (stuk 11-12), op 29 december 1994 (stuk 14-16) en 15 juni 1995 (stuk 18-20) en de werken namen reeds een aanvang door toedoen van aannemer in de maand april 1995 (stuk 21). toonde zich tijdens zijn verhoor verrast en beweerde dat de werkzaamheden strikt conform de bouwvergunning waren uitgevoerd (stuk 7). Bij latere verhoren zou hij dit standpunt hernemen (stuk 41).

Bij brief van 12 oktober 1995 specificeerde de gemachtigde ambtenaar dat de bouwvoertreding er in bestond dat de bestaande hoeve werd gesloopt en dat er een nieuwbouw werd opgericht daar waar de bouwvergunningen enkel verbouwingen toelieten (stuk 23).

In een latere brief van 23 april 1996 deelde de gemachtigde ambtenaar het openbaar ministerie mee dat hij in akkoord met het CBS tot een tweeledige herstelmaatregel besloten had (stuk 25):

- aanpassingswerken erin bestaande dat de nog bestaande links gelegen veestal maximaal moest behouden blijven en niet afgebroken mochten worden, mits dit gebouwdeel te voorzien van een nieuw parament in voorbouw en een dakconstructie met een noordboomkap;
- vordering van een meerwaardesom ten belope van 1.229.570 frank (berekening stuk 29-30), mits naleving van de voorwaarde van het behoud van de veestal.

berichtte

in die zin per brief van 9 mei 1996 (stuk 42).

2.2. Uit het samengevoegde strafdossier met notitienummer **66.12.2102-96** kan daarnaast het volgende feitelijk kader geschetst worden:

Op 28 augustus 1996 werd een aanvankelijk proces-verbaal opgesteld (stuk 2-4) waarin vooral werd gerefereerd aan de voormelde bouwvergunning van 15 juni 1995 (stuk 32-33) betrekking hebbende op de linkervleugel van de hoeve dewelke zou worden ingericht als ontspanningsruimte. Er werd daarin vereist gesteld dat de bestaande constructies en draagstructuren maximaal moesten behouden blijven (verbouwen), maar in weerwil daarmee maakten de bevoegde instanties van melding van een sterk vermoeden van volledige nieuwbouw. De beschrijvende staat van de werken die op 28 augustus 1996 ter plekke door de politite te werd uitgevoerd (stuk 6-7), omvat o.a. de volgende cruciale passages:

1° (...) De werken aan de linkervleugel zijn afgewerkt voor wat betreft de funderingen, opbouw van de muren en de dakconstructies. (...)

(...)

Gelet op de verre vordering van afwerking en slechts twee plaatsen die ons worden getoond waar oud metselwerk te zien is, wat gering is, is het voor ons niet mogelijk na te gaan aan de voorwaarden van de bouwvergunning werd voldaan, t.z. het maximale behoud van de vroegere bestaande constructies en draagstructuren.

(...)

2° Een verbindingsmuur tussen de twee zijvleugels van de hoeve, die de binnenkoer moet onttrekken van het zicht vanaf de straat, werd aan beide kanten ongeveer 1 meter langer uitgewerkt dan werd goedgekeurd. (...)

Er werd op dat moment tevens een schriftelijk bevel aan betekend teneinde de verdere afwerking van de linkervleugel stop te zetten. Dit bevel werd door de burgemeester bekrachtigd bij beslissing van 2 september 1996 (stuk 8-9).

In zijn verhoor van diezelfde datum stelde (stuk 19-20) andermaal dat de bouwvergunningen werden gerespecteerd met maximaal behoud van de oude muren. Hij moest wel in zoveel woorden toegeven dat de verbindingsmuur langs beide zijden één meter te lang was uitgewerkt. Hij verklaarde dat dit was gebeurd op vraag van zijn echtgenote die meer privacy wenste (stuk 19).

Vervolgens verhoorde men op 4 september 1996 de aannemer van de werken. De zaakvoerder van stelde: *'Ik kan u zeggen dat wij gestreefd hebben naar het maximale behoud van de vroegere constructies. Om dit in procenten uit te drukken is moeilijk. Ik ben er zeker van dat de oude muren of gedeelten ervan werden behouden, vooral de gevels het dichtst bij de straat gelegen. Deze oude muren waren in zeer slechte staat zodat de architect oordeelde om een metalen constructie in te werken voor de stabiliteit zodat de bestaande muren in feite gestut werden (...). Ik kan u ook zeggen dat wij eveneens rekening hebben moeten houden met de veiligheid, wat voor mij het belangrijkste is (...). Wij hebben daar in zeer moeilijke, en soms gevaarlijke omstandigheden de werken uitgevoerd dit met het oog om de bestaande constructies zo maximaal mogelijk te behouden (...).'*

Op 20 september 1996 werd tot slot de toezichthoudende architect verhoord (stuk 21) en hij liet akteren: *'Ik kan u verklaren, voor wat de verbouwing betreft van de linkervleugel, dat de oude funderingen werden behouden. De dakconstructie werd volledig vernieuwd. Ik heb tijdens de verbouwingen de opdracht gegeven aan de aannemer om de oude muren maximaal te behouden. Volgens mij, en ik ben er zeker van, is dat ook zo uitgevoerd.'*

Daarenboven zijn een reeks foto's (stuk 39) aan het strafdossier toegevoegd, gedeeltelijk zelf door de bouwheer genomen in de oprichtingfase en ten dele gemaakt door de verbalisanten. De foto's onder nummer 4 en 6 van de verbalisanten corresponderen aan de twee plaatsen waar het oude metselwerk zichtbaar is zoals vermeld in de beschrijvende staat van de werken d.d. 28 augustus 1996.

Er volgde een nieuwe bekrachtigingsbeslissing van de gemachtigde ambtenaar op 20 december 1996 (stuk 43) naar aanleiding van een bevel tot staking en een proces-verbaal van vaststelling en van stillegging van de volgende werken (stuk 45):

- aanvoeren van grote hoeveelheden aarde rond de gebouwen tot tegen de achterliggende beek en bosje;
- aanbrengen betonstenen constructie in de binnenkoer;
- wegnemen van aarde rond en in de schuur rechts van de nieuwbouw.

De gemachtigde ambtenaar liet dit tevens gepaard gaan aan een herstelvordering van dezelfde datum, waarbij voor die specifieke werken herstel in de oorspronkelijke toestand werd gevorderd onder verbeurte van een dwangsom van 5.000 frank per dag (stuk 44).

In dat perspectief verklaarde [op 25 maart 1997 (stuk 54) dat de grondwerken gestart waren begin juli 1996, dat het eindresultaat slechts minieme niveauverschillen zou vertonen met de oorspronkelijke toestand maar dat tijdens de werken uiteraard grotere afgravingen gerealiseerd worden teneinde ofwel funderingen voor verhardingen ofwel het aanbrengen van betere teelaarde mogelijk te maken. Hij besloot dat alle werken zouden afgewerkt worden met minimale niveauverschillen ten opzichte van de oorspronkelijke toestand.

Op 22 september 1997 gaf de gemachtigde ambtenaar een overzicht van de stand van de herstellvorderingen (stuk 58-59):

- de aanpassingswerken met het oog op het maximum behoud van de linkervleugel was intussen achterhaald;
- de meerwaardesom van 1.229.570 frank bleef behouden;
- het herstel in de vorige toestand onder verbeurte van een dwangsom van 5.000 frank per dag aangaande de reliëfwijzigingen bleef behouden;
- aangaande de nieuwbouw linkervleugel en bouwen afscheidingsmuur werd het dossier nog aan verder onderzoek onderworpen.

Pas ongeveer twee jaar later, op 14 september 1999, gaf de gemachtigde ambtenaar aan het openbaar ministerie te kennen dat de overtreder was aangemaand om de volgende aanpassingswerken uit te voeren (stuk 68), dewelke later op 21 juni 2000 ook werden opgenomen in de herstellvordering (stuk 70 en 78-80):

- volledig slopen van de linkervleugel;
- afwerken van het vrijgekomen gedeelte van de woning met een muur in dezelfde materialen als het hoofdgebouw;
- slopen van de afsluitingsmuur vooraan;
- het verwijderen van alle afbraakmaterialen van het terrein.

De politie te kwam op 20 oktober 2000 opnieuw ter plaatse en deed de volgende feitelijke vaststellingen: van de voormelde reliëfwijzigingen was er niets meer vast te stellen doordat de vervuilde ondergrond was vervangen door nieuwe opengespreide aarde; rond en in de schuur van de woning werd op identieke wijze gehandeld; de betonnen constructie op de binnenkoer was niet meer te zien, daar deze intussen volledig was ingericht als binnentuin (stuk 83).

Per brief van 29 augustus 2000 liet de raadsman van de beklaagden o.a. weten dat de herstellvordering van 14 september 1999 werd aangevochten voor de Raad van State en dat hetzelfde zou gebeuren met 'de thans voorliggende herstellvordering' (stuk 87-88).

Op 10 januari 2001 schreef de GSI aan het openbaar ministerie (stuk 90) dat de inbreuken vermeld in de herstellvordering van 20 december 1996 nog steeds aanwezig waren, met uitzondering van de put die gedolven was in de schuur. De brief van 14 september 1999 was volgens hem geen herstellvordering in de echte zin. Er werd nochtans enkel beroep ingesteld bij

de Raad van State tegen deze brief en niet tegen de eigenlijke herstellvordering van 21 juni 2000.

Er volgde tot slot een laatste handgeschreven verklaring van samen met een aantal andere bijlagen waaronder foto's van de huidige toestand (stuk 92).

3. De feitelijke gegevens van het strafdossier getoetst aan het materiële bestanddeel van de beweervelijke respectievelijke stedenbouwmisdrijven

3.1. *Met betrekking tot het eerste onderdeel van de enige tenlastelegging van de zaak gekend onder notitienummer 66.97.706-95 lastens "het slopen van een hoeve en het oprichten van een nieuwbouw in de periode van 1 april 1995 tot 1 augustus 1995"*

De drie bouwvergunningen die de beklaagde werden verleend, kaderden in een procedure van aanvraag tot het uitvoeren van werken van geringe omvang. Er werd daarin toelating gegeven tot verhousen onder specifieke voorwaarden zoals richtlijnen i.v.m. de raamverhoudingen, gebruik van zelfde gevel en dakmaterialen als de bestaande, behoud van het huidige dakgabariet, behoud van de bestaande constructies en draagstructuren.

Er kan bezwaarlijk volgehouden worden dat de beklaagde dienovereenkomstig binnen de perken van de bouwvergunningen heeft gehandeld. De rechtbank beschikt daartoe over de dienstige vaststellingen van de ambtenaar van AROHM (stuk 2) en over nuttige foto's (stuk 21). De beklaagde heeft duidelijk 'tabula rasa' willen maken met het bestaande oude hoevecomplex om vervolgens een nieuwe constructie op te richten die zweemt naar totale nieuwbouw.

3.2. *Met betrekking tot het tweede onderdeel van de enige tenlastelegging van de zaak gekend onder notitienummer 66.97.706-95 lastens "het instandhouden van de voormelde toestand vanaf 1 augustus 1995 tot 30 april 1997"*

Uit de gegevens van het strafdossier blijkt genoegzaam dat eenmaal de constructie opgericht deze behouden bleef in de periode vanaf haar definitieve oprichting per 1 augustus 1995 tot 30 april 1997.

3.3. *Met betrekking tot het instandhouden van een identieke bouwvoertreding in de zaak gekend onder notitienummer 66.97.706-95 lastens "en dit vanaf 2 juli 1999 tot 3 maart 2003"*

Aan de hand van de gegevens van het strafdossier komt tevens tot uiting dat sedert de datum waarop zij als rechtspersoon zelf strafrechtelijke verantwoordelijkheid kan dragen tot 3 maart 2003, als eigenaar van de constructie, deze verder heeft in stand gehouden.

3.4. Met betrekking tot tenlastelegging A.1. in de zaak gekend onder notitienummer 66.12.2102-96 lastens : *de uitvoering van de reliëfwijzigende werken door grote hoeveelheden aarde rond de gebouwen tot tegen de achterliggende beek en het bosje aan te voeren, door een betonnen constructie in de binnenkoer aan te brengen en door rond en in de schuur rechts van de nieuwbouw aarde weg te nemen en dit in de periode van 1 januari 1995 tot en met 20 december 1996*

De rechtbank beschikt ook hier over nuttige vaststellingen van de ambtenaar van AROHM (stuk 45) waarin hij melding maakt van *belangrijke* reliëfwijzigingen op de wijze zoals gedetailleerd in zijn proces-verbaal omschreven.

Dat alles post factum werd geregulariseerd is niet voor betwisting vatbaar en is afdoende aangetoond (stuk 83). Deze vaststelling is echter weinig relevant. Artikel 99,§1,4^e DRO stelt immers strafbaar diegene die aanmerkelijke reliëfwijzigingen aan de bodem doorvoert zonder stedenbouwkundige vergunning. Dat de reliëfwijzigingen maar van zeer tijdelijke aard waren en exclusief kaderden in de (ver)bouw(ings)operatie die aan de gang was, doet daaraan dus geen afbreuk. De beklaagde stelde ten andere dat het eindresultaat slechts minieme niveauverschillen zou vertonen, maar moest ook zelf toegeven dat tijdens de werken grotere afgravingen zouden gerealiseerd worden (stuk 54). Het heeft er daarbij alle schijn van weg dat de beklaagde niet zomaar zijn tuin wou aanleggen of ophogen, maar in een eerste fase op zeer grondige en manifeste wijze de totaliteit van de ondergrond van zijn perceel heeft afgegraven om deze inferieure aarde (zogenaamd vervuilde aarde) later integraal te vervangen door teelaarde van betere kwaliteit (stuk 83).

3.5. Met betrekking tot tenlastelegging A.2. in de zaak gekend onder notitienummer 66.12.2102-96 lastens : *het instandhouden van de reliëfwijzigende werken vermeld onder tenlastelegging A.1. en dit in de periode van 21 december 1996 tot en met 31 januari 2002*

Uit het strafdossier kan worden afgeleid dat de toestand van reliëfwijziging in een bepaalde tussenperiode, op de wijze zoals in de dagvaarding omschreven, tussen enerzijds het afgraven en anderzijds het opnieuw aanleggen, werd instandgehouden.

3.6. Met betrekking tot tenlastelegging B.1. in de zaak gekend onder notitienummer 66.12.2102-96 lastens : *het herbouwen van de linkervleugel en het optrekken van een afsluitingsmuur en dit in de periode van 1 januari 1995 tot en met 28 augustus 1996*

Vooraf moet voor ogen worden gehouden dat de bouwvergunning voor de linkervleugel werd verleend onder de volgende letterlijke voorwaarde: *'mits maximaal behoud van de bestaande constructies en draagstructuren'*. Zelfs de eigen respectieve verklaringen van de beklaagde zelf en diens architect en aannemer, zijn dusdanig dat men onmogelijk kan volhouden binnen die stringente perken te zijn gebleven. De ingewerkte metalen overkoepelende constructie waarvan

sprake laat zij daarmee reeds moeilijk verstaan, nu dit normaliter een volume-uitbreiding met zich moet hebben meegebracht. Op de foto's genomen in de oprichtingsfase (stuk 39) kan men trouwens de metalen constructie goed waarnemen en naar het oordeel van de rechtbank heeft deze de facto duidelijk de dragende functie van de vroegere muren overgenomen. Het enkele feit om wat oude stenen terug in te metselen, zoals op een tweetal plaatsen kon worden aangetoond, weegt daar niet tegenop. In de beschrijvende staat (stuk 7) maken de verbalisanten trouwens melding van *'oude stenen die opnieuw werden gemetst'*, hetgeen evenmin correspondeert aan de voorwaarde zoals in concreto opgelegd in de bouwvergunning.

Meer specifiek aangaande de afsluitingsmuur heeft de beklaagde tot slot bekend dat deze langs beide zijden één meter te lang was uitgewerkt. Hij verklaarde dat dit was gebeurd op vraag van zijn echtgenote die meer privacy wenste (stuk 19).

3.7. Met betrekking tot tenlastelegging B.2. in de zaak gekend onder notitienummer 66.12.2102-96 lasten: *het instandhouden van de werken vermeld onder tenlastelegging B.1. en dit in de periode van 29 augustus 1996 tot 31 januari 2002*

Ook deze zogenaamde linkervleugel bleef in die toestand onveranderd behouden in de periode vanaf haar definitieve oprichting per 29 augustus 1996 tot 31 januari 2002.

3.8. Met betrekking tot tenlastelegging C. in de zaak gekend onder notitienummer 66.12.2102-96 lasten: *het instandhouden van misdrijven vermeld onder tenlastelegging A.2. en B.2. en dit in de periode van 2 juli 1999 tot 31 januari 2002*

Sedert de datum waarop zij als rechtspersoon zelf strafrechtelijke verantwoordelijkheid kan dragen tot 31 januari 2002, heeft de *als eigenaar van de constructie, deze verder in stand gehouden.*

4. De impact van de arresten van het Arbitragehof en van het Hof van Cassatie, toegepast op de voorliggende instandhoudingsmisdrijven

4.1. Artikel 146, derde lid DRO luidt als volgt: *'De strafsanctie voor het instandhouden van inbreuken bedoeld in het eerste lid, 1°, 2°, 3°, 6° en 7° geldt niet voor zover de handelingen, werken, wijzigingen of het strijdig gebruik niet gelegen zijn in de ruimtelijk kwetsbare gebieden, voor zover ze geen onaanvaardbare stedenbouwkundige hinder veroorzaken voor de omwonenden of voor zover ze geen ernstige inbreuk vormen op de essentiële stedenbouwkundige voorschriften inzake de bestemming krachtens het ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg'.*

Deze wet is van toepassing op hangende misdrijven en vormde volgens één strekking in de rechtspraak een loutere strafuitsluitende verschoningsgrond (Gent, 10de kamer, 10 oktober 2003,

nr.92943, onuitgegeven), zodat de rechtbank er toe gehouden was om deze desnoods ambtshalve toe te passen (VAN DEN WYNGAERT, C., *Strafrecht, strafprocesrecht en internationaal strafrecht in hoofdlijnen*, Maklu, Antwerpen, 2003, p.224).

Volgens een tweede strekking (Dendermonde, 15 oktober 2003, *R.W.*, 2004-2005, 513-514) die aansluiting zocht bij de parlementaire voorbereidingen van het desbetreffende artikel van het decreet werd door artikel 146, derde lid DRO, het instandhoudingsmisdrijf evenwel gedepenaliseerd (BOES, M., *Notarieel bestuursrecht*, Acco, Leuven, 2004-2005, p.80 en GHYSELS, J., Instandhoudingsmisdrijf stedenbouw: afgeschaft of niet?, *NjW*, 2004, p.1303-1306). M.a.w. de strafsanctie geldt niet langer voorzover aan bepaalde voorwaarden niet is voldaan, namelijk het niet behoren tot één der categorieën van overtredingen aldaar opgesomd (FLAMEY, P., BOSQUET, J. en JUDO, F., *Handhavings- en verjaringsdecreet ruimtelijke ordening en stedenbouw*, Larcier, Brussel, 2004, p.15, nr.21). Of nog: het instandhoudingsmisdrijf is opgeheven, maar het blijft bij wijze van uitzondering bestaan in de drie opgesomde gevallen. De rechtbank sluit zich aan bij deze stellingname, nu deze effectief het meest lijkt overeen te stemmen met de wil van de decreetgever, zoals blijkt uit de parlementaire voorbereidingen. Zie o.a. *Parl.St.VI.Parl.* 2002-03, nr.1566/7, p.4, 11-12, 15, 17, 23 en 26 met voornamelijk als spreker G. KINDERMANS en in het bijzonder *Parl.St.VI.Parl.* 2002-03, nr.1566/7, p.38: "De minister herinnert er aan dat het de bedoeling van het voorstel van decreet is een bouwmisdrijf niet langer meer te beschouwen als een voortdurend misdrijf en de strafbaarstelling van de instandhouding te schrappen."

Bij arrest nr. d.d. 22 juli 2004 (rolnummers 2796 en 2839) heeft het Arbitragehof echter geoordeeld dat artikel 146, derde lid DRO een schending uitmaakt van artikel 10, 11, 12 en 14 van de Grondwet (Arbitragehof nr. , 22 juli 2004, *NjW*, 2004, 1274). Daar waar het begrip 'ruimtelijk kwetsbare gebieden' beantwoordt aan de vereisten van nauwkeurigheid, duidelijkheid en voorspelbaarheid waaraan de strafwetten moeten voldoen, geldt dit niet voor de twee andere gevallen 'onaanvaardbare stedenbouwkundige hinder voor de omwonenden' en 'ernstige inbreuk op de essentiële stedenbouwkundige voorschriften'. Deze laatsten hebben naar het oordeel van het Arbitragehof geen voldoende nauwkeurige normatieve inhoud om een misdrijf te kunnen definiëren.

In het licht van het quasi eensluidend advies van de Raad van State dat destijds de wijziging op dat punt van het DRO voorafging (*Parl.St.VI.Parl.*, 2002-03, nr.1566/4, p.10) hoefde deze zienswijze van het Arbitragehof nauwelijks verbazing te wekken.

In die omstandigheden speelde, overeenkomstig artikel 26 paragraaf 2, derde lid, 1° van de Bijzondere Wet Arbitragehof, een van de algemene uitzonderingsgronden die het geadieerde rechtscollege toelaat om - precies gelet op het identieke onderwerp van de gebeurlijke prejudiciële vraag - afbreuk te doen aan de principiële verplichting om ze opnieuw te stellen.

924

Uit artikel 26 paragraaf 2, derde lid, 1° van de Bijzondere Wet Arbitragehof, in samenhang gelezen met artikel 28, volgt verder dat een rechtscollege waarvoor dezelfde grondwettigheidsvraag wordt opgeworpen, zich, in de regel, moet voegen naar de oplossing die het Arbitragehof heeft gegeven aan een vraag met hetzelfde onderwerp. Bijgevolg dienen de andere rechtscolleges dan datgene dat de prejudiciële vraag heeft gesteld, evenals hetzelfde rechtscollege dat in een andere identieke zaak uitspraak doet, zich niet meer telkens opnieuw tot het Arbitragehof te wenden (ALEN, A. en MEERSSCHAUT, F., *De prejudiciële vraagstelling aan het Arbitragehof*, 38, nr.65, in ALEN, A. en LEMMENS, P. (ed.), *Staatsrecht*, Themis, Brugge, Die keure, 2003).

Dientengevolge confirmeerde de rechtbank zich bij het beoordelen van de strafvordering in het relatief recente verleden reeds inhoudelijk aan het antwoord op de prejudiciële vraag, zoals blijkt uit het voormelde arrest van het Arbitragehof d.d. 22 juli 2004, zonder dat zij de mening was toegedaan dat er nood was om de vraag thans andermaal te stellen.

Dit nam evenwel niet weg dat het bewuste arrest nog ruimte liet voor twee interpretaties: ofwel las men het arrest zo dat artikel 146, derde lid DRO in zijn totaliteit onwettig is, ofwel werd rekening gehouden met de overweging die de eerste van drie uitzonderingsbepalingen uitdrukkelijk grondwettig acht. Deze laatste these verdiende de voorkeur (VAN HEUVEN, D. en BELEYN, J., *Verjaring van stedenbouwmisdrijven*, *NjW*, 2004, 1271-1273 en FLAMEY, P., BOSQUET, J. en JUDO, F., *o.c.*, p.28, nr.46).

Immers, het Arbitragehof had het principe van depenalisering van het in stand houden van wederrechtelijk uitgevoerde handelingen, werken of wijzigingen niet ongrondwettig bevonden. Het Hof had evenmin de strafbaarstelling van het in stand houden van dergelijke werken, handelingen en wijzigingen *in ruimtelijk kwetsbare gebieden* ongrondwettig bevonden, maar het had de ongrondwettigverklaring van artikel 146, derde lid DRO enkel en alleen gesteund op de ongrondwettigheid van de twee andere delictsomschrijvingen. Bovendien staan de verschillende onderdelen van de litigieuze handeling - zijnde artikel 146, derde lid DRO - in casu niet in een dergelijke relatie tot elkaar dat het ene onderdeel het andere bepaalt en het artikel aldus een geheel uitmaakt, maar veeleer kunnen in de kwestieuze bepaling onderscheiden gedeelten worden geïdentificeerd die ervan kunnen worden afgezonderd (voor een grondige analyse in die zin: LUST, S., *Recente ontwikkelingen in het ruimtelijk ordeningsrecht: handhaving door de rechter*, 22-24, nr.34, in BOES, M. (ed.), *Administratief recht*, Themis, Brugge, Die keure, 2004).

Aldus moest worden aangenomen dat artikel 146, derde lid DRO gedeeltelijk overeenind was gebleven en in beginsel in die mate nog kon worden toegepast. Zodoende bleef de instandhouding van wederrechtelijk uitgevoerde handelingen, werken en wijzigingen gedepenaliseerd, behalve ingeval ze zich situeren in ruimtelijk kwetsbare gebieden, en enkel in dat geval is er nog sprake van een instandhoudingsmisdrijf. Intussen had ook het Hof van Cassatie overigens aansluiting gezocht bij deze stelling door te oordelen dat het voormelde arrest van het Arbitragehof niet onverenigbaar was met de wil van de decreetgever en dat artikel 146, derde lid DRO 'in zoverre haar rechtskracht behoudt' (Cass., 23 november 2004, ..., zoals o.a. nader besproken in FLAMEY, P. en BOSQUET, J., *Instandhoudingsmisdrijf inzake stedenbouw: niet langer straf-*

224

21.04.2005

18

Vonnis nr. dd. pagina

baar. NJW, 23 februari

In een zeer recent arrest van 19 januari 2005 heeft het Arbitragehof echter de discussie definitief in die voormelde zin beslecht. Dit keer betrof het een vernietigingsarrest waarbij zowel de woorden 'voor zover ze geen onaanvaardbare stedenbouwkundige hinder veroorzaken voor de omwonenden' als de woorden 'voor zover ze geen ernstige inbreuk vormen op de essentiële stedenbouwkundige voorschriften inzake de bestemming krachtens het ruimtelijk uitvoeringsplan of plan van aanleg' werden vernietigd. Er werd aldus definitief geoordeeld dat enkel de omschrijving van strafbare instandhouding in ruimtelijk kwetsbare gebieden voldoet aan het legaliteitsbeginsel. De essentiële consequentie die daaraan dient verbonden te worden is dat de strafvordering voor alle instandhoudingsdelicten is vervallen, behoudens voor deze die betrekking hebben op strafbare handelingen, werken of wijzigingen gelegen in ruimtelijk kwetsbare gebieden.

4.2. In casu hebben de beklaagden evenwel hun hoeve dewelke behebt is met bouwovertradingen opgetrokken in een zone die volgens het gewestplan (KB 14.08.1979) gelegen is in landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

Het Hof van Cassatie heeft zeer recent echter geoordeeld (Cass., 22 februari 2005, ongepubliceerd, recht doende op het vijfde middel) dat 'een landschappelijk waardevol agrarisch gebied' wel degelijk 'een agrarisch gebied met bijzondere waarde' is en aldus kan gelijk gesteld worden met een ruimtelijk kwetsbaar gebied in de zin van artikel 146, vierde lid DRO (zie ook: Gent, 8 oktober 2004, *T.R.O.S.*, 2004, 188-190).

Artikel 10, 11 en 15 van het K.B. van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen, luiden respectievelijk als volgt:

Art. 10. (...) Het landelijk gebied: (...) Zo de agrarische gebieden, de bosgebieden of de groene ruimten niet op het plan zijn afgelijnd, of onder voorbehoud van de hierna onder nrs. 4.1, 4.2 en 4.3 volgende bijzondere bepalingen betreffende deze zones, worden enkel die handelingen en werken toegestaan, welke noodzakelijk zijn voor het behoud van de huidige bestemming.

Art. 11. (...) De agrarische gebieden zijn bestemd voor de landbouw in de ruime zin. Behoudens bijzondere bepalingen mogen de agrarische gebieden enkel bevatten de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfsgelegenheid voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, en eveneens para-agrarische bedrijven (...).

Art. 15. (...) Voor landelijke gebieden kunnen volgende nadere aanwijzingen worden gegeven: (...) De landschappelijke waardevolle gebieden zijn gebieden waarvoor bepaalde beperkingen gelden met het doel het landschap te beschermen of aan landschapsontwikkeling te doen.
- In deze gebieden mogen alle handelingen en werken worden uitgevoerd die overeenstemmen met de in grondkleur aangegeven bestemming, voor zover zij de schoonheidswaarde van het

landschap niet in gevaar brengen.

Deze artikelen dienen in onderlinge samenhang te worden gelezen, hetgeen impliceert dat in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied de facto aan twee onderscheiden criteria moet worden voldaan (in die zin: Corr. Gent, 25 mei 2004, *T.M.R.*,

(i) een planologisch: de werken dienen in overeenstemming te zijn met de bestemming van het gebied;

(ii) een esthetisch: de schoonheidswaarde van het gebied dient gerespecteerd te worden.

Door wettelijk nader te omschrijven wat voor bepaalde gebieden onder 'waardevol' hoort begrepen te worden, heeft de wetgever naar het oordeel van de rechtbank aan die gebieden meteen ook minstens op impliciete wijze een '*bijzondere waarde*' toegedicht. In die zin is het voormelde arrest van het Hof van Cassatie dus plausibel te noemen.

4.3. Zoals hoger reeds overwogen is het instandhoudingsmisdrijf in zoverre gepleegd in ruimtelijk kwetsbare gebieden - hier onder de vorm van agrarisch landschappelijk waardevol gebied - op heden nog steeds onverkort strafbaar gesteld. Dit geldt bijgevolg evenzeer voor alle instandhoudingsmisdrijven zoals vermeld in de respectievelijke dagvaarding en lastens de beide beklaagden.

5. De impact van artikel 5 Sw. op de respectievelijke strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de eerste en de tweede beklaagde

5.1. De beklaagde is niet echt de discussie aangegaan omtrent het onopzettelijk karakter waarmee hij de inbreuken zou hebben gepleegd en de toepassing van artikel 5 Sw. deed dit door toedoen van haar lasthebber ad hoc wel. Deze concludeert dat er niet opzettelijk werd gehandeld en dat bij een gebeurlijke foutafweging de zwaarste fout te zoeken is langs zijde van de rechtspersoon gelet op het rechtstreekse verkregen financieel belang.

5.2. In artikel 5 Sw. ligt effectief een mogelijk belangenconflict vevat dat het gevolg is van de wettelijke mogelijkheid tot decumulatie van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid tussen natuurlijke persoon en rechtspersoon en dat ook steeds aanwezig is. Ingevolge dat artikel is een rechtspersoon immers strafrechtelijk verantwoordelijk voor misdrijven die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen, of die - naar blijkt uit de concrete omstandigheden - voor zijn rekening zijn gepleegd. Maar wanneer de rechtspersoon verantwoordelijk wordt gesteld uitsluitend wegens het optreden van een geïdentificeerd natuurlijke persoon, kan enkel diegene die de zwaarste fout heeft begaan worden veroordeeld. Indien de geïdentificeerd natuurlijke persoon het misdrijf wetens en willens heeft gepleegd, dan kan hij nochtans weer wel samen met de rechtspersoon veroordeeld worden.

224

21.04.2005

20

Vonnis nr.

dd.

pagina

5.3. De beklaagde is als bedrijf die in hoofdorde actief is in de aardappelsector een rechtspersoon wiens taak er o.a. in bestaat handel te drijven in aardappelen. Blijkens artikel 3 van de gecoördineerde statuten die door de lasthebber ad hoc werden voorgelegd (stuk 1), bestaat een van haar nevenactiviteiten echter in: *het huren en verhuren, laten bouwen en verbouwen, aankopen en verkopen, verkavelen van onroerende goederen, alsmede het verhandelen van alle materialen en roerende goederen daarentrent, zelfs indien deze in geen rechtstreeks verband staan met het doel*. De is eigenaar van het hoevecomplex waaraan de bouwovertradingen gestalte kregen, zodat het onmiskenbaar zo is dat de in casu voorliggende misdrijven een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van haar doel. Op zijn minst is het, in acht genomen de concrete omstandigheden, aangetoond dat de misdrijven voor haar rekening werden gepleegd. De misdrijven zijn de dus toerekenbaar.

5.4. In tegenstelling tot hetgeen de argumenteert betreft het hier bovendien opzettelijke misdrijven. Bouwmisdrijven vereisen opzet en er is sprake van opzet indien men desbewust - d.w.z. wetens en willens - in strijd met de wet handelt (Gent, 16 januari 1998, *T.M.R.*,). De beide beklaagden wisten dat zij nood hadden aan bouwvergunningen en hadden perfect kennis van de perken waarbinnen deze werden verleend. Door er op diverse punten op zeer manifeste en uitgesproken wijze mee in strijd te handelen, o.a. door regelrechte slopingswerken uit te voeren, kan men bezwaarlijk enige onwetendheid of onachtzaamheid veinzen. De strafrechtelijke aansprakelijkheid van zowel als de moeten bijgevolg gecumuleerd worden.

6. Besluit:

Op strafgebied komen alle tenlasteleggingen ten overstaan van de beide beklaagden naar genoegen van recht bewezen voor.

II. Eenheid van opzet

De beklaagde pleegde de feiten, zoals vervat in de enige tenlastelegging in de zaak met notitienummer **66.97.706-95** en voorwerp van tenlastelegging **A.1., A.2., B.1. en B.2.** in de zaak met notitienummer **66.12.2102-96**, met éézelfde misdadig opzet, zodat er overeenkomstig artikel 65 Sw. slechts één straf dient te worden opgelegd, namelijk de zwaarste.

De beklaagde pleegde de feiten, zoals vervat in de enige tenlastelegging in de zaak met notitienummer **66.97.706-95** en voorwerp van tenlastelegging **C.** in de zaak met notitienummer **66.12.2102-96**, met éézelfde misdadig opzet, zodat er overeenkomstig artikel 65 Sw. slechts één straf dient te worden opgelegd, namelijk de zwaarste.

III. De straftoemeting

3.1. De beklaagde is jaar oud en zaakvoerder van :
Het uittreksel uit zijn strafregister dateert van 15 november 2002 en daarin komt tot uiting dat hij reeds een drietal keer werd veroordeeld wegens strafrechtelijke inbreuken (1994, 1995 en 1997), voornamelijk in de sfeer van het milieustrafrecht.

3.2. De beklaagde beschikt ingevolge haar uittreksel uit het strafregister van 21 november 2002 nog over een blanco strafregister.

3.3. Luidens artikel 4 DRO is de ruimtelijke ordening gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarbij de ruimte beheerd wordt ten behoeve van de huidige generatie, zonder dat de behoeften van de toekomstige generaties in het gedrang gebracht worden. Daarbij moeten de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig tegen elkaar afgewogen worden. En er moet bij die afweging rekening gehouden worden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economisch, esthetische en sociale gevolgen, met streven naar ruimtelijke kwaliteit.

De doelstellingen van de ruimtelijke ordening geven dan ook dat zij alleen de behartiging van het algemeen belang op het oog hebben. De ruimtelijke ordening is er duidelijk op gericht de ordening van een bepaald gebied in een ruimer verband te bekijken. Daarbij moeten alle belangen aan bod komen die in dat gebied vertegenwoordigd zijn. Dat betekent niet dat het privé belang a priori moet worden uitgesloten. Maar er kan slechts rekening mee worden gehouden in zoverre het als het ware toevallig met het algemeen belang samenvalt.

3.3. In casu hebben de beide beklaagden duidelijk doelbewust hun eigen materiële privébelangen laten primeren op het algemeen belang. De aard van de overtredingen, waarbij men de bekomen bouwvergunningen vrij interpreteerde om goeddeels te handelen naar eigen goeddunken, zijn zeer manifeste inbreuken en werden gepleegd in doelbewuste afwijking van de inhoud van de hen verleende bouwvergunningen.

3.4. Gelet op wat voorafgaat is een bestraffing onder de vorm van een substantiële geldboete noodzakelijk.

- met betrekking tot de toepassing van de Wet van 26 juni 2000 betreffende de invoering van de euro:

De feiten voorwerp van tenlastelegging **B.2.** werden gepleegd voor en na 1 januari 2002, zodat wat betreft de uit te spreken geldboete deze rechtstreeks in euro dient te worden uitgedrukt bij toepassing van artikel 2 en 4 eerste en negende alinea van de wet van 26 juni 2000.

Overwegende dat de feiten gepleegd werden in de loop van een periode die een aanvang neemt voor 1.3.2004 en eindigt na 29.2.2004, dient de geldboete met vijfenveertig opdecimes verhoogd.

DE HERSTELMAATREGEL:

De GSI heeft zijn herstellvorderingen herhaaldelijk gemoduleerd en aangepast. Dit brengt met zich mee dat er actueel een drietal onderscheiden herstellvorderingen voor handen zijn. Het overzicht is als volgt:

1. De GSI heeft op 23 april 1996 (ontvangen op het parket op 26 april 1996) een eerste herstellvordering ingeleid (stuk 25-26), dewelke er toe strekte de beklaagden een meerwaardesom ten belope van 1.229.570 frank te doen betalen wegens het oprichten van een nieuwbouw na het slopen van de oude hoeve. De GSI heeft deze berekening geactualiseerd op 19 mei 2004 en vervolgens het meerwaardebedrag verhoogd tot 635.959,87 euro.

2. De GSI heeft vervolgens op 20 december 1996 (ontvangen op het parket op 26 december 1996) een tweede herstellvordering ingeleid (stuk 42 en 44), dewelke er lastens de beklaagden toe strekt voor wat betreft de reliëfwijzigingen de plaats in de oorspronkelijke staat te herstellen en dit onder verbeurte van een dwangsom van 5.000 frank (123,95 euro) per dag.

3. De GSI heeft tot slot op 21 juni 2000 (ontvangen op het parket op 22 juni 2000) een derde herstellvordering ingeleid (stuk 70 en 78-80), dewelke er lastens de beklaagden toe strekt voor wat betreft de 'linkervleugel' de plaats in de oorspronkelijke staat te herstellen en dit onder verbeurte van een dwangsom van 5.000 frank (123,95 euro) per dag. Dit impliceert in concreto:

- volledig slopen van de linkervleugel;
- afwerken van het vrijgekomen gedeelte van de woning met een muur in dezelfde materialen als het hoofdgebouw;
- slopen van de afsluitingsmuur vooraan;
- het verwijderen van alle afbraakmaterialen van het terrein.

4. Uit het civielrechtelijk karakter van de herstellmaatregel vloeit voort dat het bevel tot herstel kan worden gegeven bij afzonderlijke beslissing na de uitspraak over de strafvordering. De regel van de eenheid van de uitspraak over de strafvordering wordt m.a.w. door de splitsing van deze

224

21.04.2005

23

vonnis nr.

dd.

pagina

veroordeling niet geschonden (DEBERSAQUES, G., *Handhaving*, in HUBEAU, B./en VANDEVYVERE, W., (ed.), *Handboek ruimtelijke ordening en stedenbouw*, Die Keure, 2004, p.900, nr.203).

Aangezien in casu nog een beroep bij de Raad van State tegen de weigering tot het verlenen van een regularisatie-aanvraag aanhangig is, acht de rechtbank het opportuun om - conform het verzoek van de beklaagden - voorlopig de beslissing omtrent de herstellvorderingen aan te houden. De zaak wordt daartoe op dit punt dan ook onbepaald uitgesteld.

OM DEZE REDENEN, en bij toepassing van art. 2 lid 2, 5, 38, 40, 60, 65, 79, 80, 84, 85 van het Strafwetboek; art. 1, 2, 44§1.(1-2), 64, 65 en 69 wet 29.3.1962, gew. wet 22.12.1970, gew. art. 1, 2, 42§1.1, 66, 68 en 72 decreet ruimtelijke ordening coord. 22.10.1996, thans art. 3, 4, 19, 99§1.(1 en 4), 146, 147, 149 en 160 decreet ruimtelijke ordening dd. 18.5.1999; art. 162, 163, 182, 184, 189, 190, 194, 195 van het wetboek van strafvordering; art. 2, 11, 12, 14, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 40, 41, 68 van de wet van 15.6.1935; art. 1, 2 en 3 van de wet van 5.3.1952, laatst gewijzigd door art. 36 van de wet van 7.2.2003; art. 28 en 29 van de wet van 1.8.1985, gewijzigd wetten 24.12.1993 en 22.4.2003, K.B. van 19.12.2003 en art. 36 wet 7.2.2003; art. 91, 2de lid K.B. 28.12.1950, laatst gew. art. 1 K.B. 11.12.2001; art. 2 en 4 wet 26.6.2000;

DE RECHTBANK, rechtdoende op tegenspraak:

1. Verklaart de feiten onder de enige tenlastelegging in de zaak met notitienummer **66.97.706-95** en onder de tenlasteleggingen **A.1., A.2., B.1. en B.2.** in de zaak met notitienummer **66.12.2102-96** in hoofde van de eerste beklaagde bewezen.

Veroordeelt de eerste beklaagde **voor deze tenlasteleggingen samen tot:**

- een geldboete van **500 EUR**, te verhogen met **45 opdecimen** en alzo gebracht op **2.750 EUR** of een vervangende gevangenisstraf van **drie maanden**.

2. Verklaart de feiten onder de enige tenlastelegging in de zaak met notitienummer **66.97.706-95** en onder de tenlastelegging **C.** in de zaak met notitienummer **66.12.2102-96** in hoofde van de tweede beklaagde bewezen.

2. Veroordeelt de tweede beklaagde **voor deze tenlasteleggingen samen tot:**

- een geldboete van **500 EUR**, te verhogen met **45 opdecimen** en alzo gebracht op **2.750 EUR**.

994 24

Gezien de bovenstaande correctionele veroordelingen, verplicht tevens de veroordeelden omf bij wijze van bijdrage tot de financiering van het Fonds, ingesteld bij art. 28 van de Wet van 1.8.1985, te betalen: ieder éénmaal een bedrag van **TIEN EUR**, te verhogen met 45 opdecimen en also gebracht op telkenmaal **55 EUR**.

Verwijst de beide beklaagden solidair in de kosten jegens de openbare partij, reeds begroot op 171.32 EUR.

Legt de beklaagden ieder een **vergoeding** van **25 EUR** op, bij toepassing van artikel 91, 2de lid, van het K.B. van 28 december 1950 houdende algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken, vervangen door het K.B. van 29 juli 1992 en gewijzigd door het K.B. van 23 december 1993 en artikel I van het koninklijk besluit van 11 december 2001 (B.S., 22 december 2001, in werking op 1 januari 2002).

Met betrekking tot de herstelmaatregel :

Houdt de beslissing omtrent de respectievelijke herstellvorderingen van de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur (i) van 23 april 1996 (ontvangen op het parket op 26 april 1996) zoals geactualiseerd op 19 mei 2004, (ii) van 20 december 1996 (ontvangen op het parket op 26 december 1996) en (iii) van 21 juni 2000 (ontvangen op het parket op 22 juni 2000), voorlopig verder aan, in afwachting van de resultaten van de lopende procedure voor de Raad van State.

Stelt de zaak op dat punt te dien einde onbepaald uit.

Aldus gewezen en uitgesproken in openbare terechtzitting van **DONDERDAG,**
EENENTWINTIG APRIL TWEEDUIZEND EN VIJF.

Aanwezig: , rechter die de zitting voorzit; en ,
rechters; , substituut-Prokureur des Konings; , e.a.
adjunct-griffier.